Universiteit
Leiden
The Netherlands

Woord en wetsteen: beschouwingen over schrijven op het snijvlak van kunst en wetenschap

Rasker, M.N.A.

Citation

Rasker, M. N. A. (2022, October 18). *Woord en wetsteen: beschouwingen over schrijven op het snijvlak van kunst en wetenschap*. Retrieved from https://hdl.handle.net/1887/3484291

Version:	Publisher's Version
License:	Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden
Downloaded from:	https://hdl.handle.net/1887/3484291

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

dankwoord

Mijn deelname aan de onderzoeksmaster Artistic Research aan de Universiteit van Amsterdam markeert het moment waarop schrijven als kunstvorm en schrijven als "gereedschap" voor onderzoek elkaar begonnen te naderen. Toenmalig hoofd van de masteropleiding Jeroen Boomgaard heeft mij de ogen geopend voor wat artistiek onderzoek vermag, en als opdracht heeft binnen het academisch speelveld. Emeritus hoogleraar filosofie Ger Groot, als tweede lezer van mijn masterscriptie, toonde mij dat precisie in taal onderdeel is van het filosofisch argument.
Zoekend naar houvast voor mijn ideeën over schrijven en onderzoeken vond ik een genereus gehoor bij Janwillem Schrofer tijdens een lunch in zijn tuin. Het gesprek met Christien Brinkgreve over "fictie" en "non-fictie" in leven en werken vormt een onuitputtelijke bron van inzichten. Vergelijkbaar en verrijkend is de doorlopende uitwisseling van gedachten met Frank Westerman over wat schrijven is en kan doen in een onrustige wereld.
De verfrissende wisselwerking met talloze studenten was en is van onschatbare waarde om het onderzoek te ontwikkelen en te scherpen: studenten van de Academie voor Beeldende Vorming (nu de Breitner Academie) en de master Film van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten; van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht; de Frank Sanders Akademie voor musical en muziektheater; de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten in Den Haag; en de Interfaculteit ArtScience van de Hogeschool der Kunsten Den Haag.
In het verlengde daarvan memoreer ik dankbaar de gesprekken met collega's op bovengenoemde academies over wat onderzoek in de kunsten behelst, en hoe wij als docent en (kunstenaar-)onderzoeker daarin navigeren. Dank aan Robert Klatser, Mieke Bernink, Nirav Christoph, Jan IJzermans, Arja Veerman, Bart van Rosmalen, Taconis Stolk en vele andere collega's, in het bijzonder van HKU Media.
Onderdeel te mogen zijn van de genereuze, geestige, geëngageerde groep kunstenaar-onderzoekers binnen PhDArts heeft me doordrongen van het belang van wederkerigheid om tot wasdom en groei te komen als onderzoeker, schrijver, docent, student, en als mens. Ik ben veel dank verschuldigd aan alle promovendi van PhDArts. Ik omhels met name Thalia Hoffman, Anja Groten, Roosje Klap en Suzan Tunca.
In het kader van het PhDArts-programma reikten de colleges van Marcel Cobussen en Frans Willem Korsten inzichten aan die ik dankbaar ik dit proefschrift heb verwerkt. Met Erik Viskil onderhield ik een inspirerende en prikkelende dialoog. De gedeelde interesse in de rol en betekenis van het schrijven in de context van onderzoek voedde fijne gesprekken met Alice Twemlow.
Van onschatbare betekenis is de ondersteuning geweest van Rosalien van der Poel, instituutsmanager van de Academy of Creative and Performing Arts (ACPA). De samenwerking met Suzanne Knip-Mooij, coördinator van PhDArts, en met Emily Huurdeman, coördinator van het lectoraat Kunst, Theorie en Praktijk was fenomenaal. Dank ook aan Jessica van der Liende, die als communicatie- en officemanager ACPA en de promovendi ondersteunt.
Inspirerend is de samenwerking met grafisch vormgever Nóra Békés, wier werk van meerwaarde is voor de inhoud van dit boek. Verheugend is dat Anna Yaedell-Moore, *as we speak*, de hand legt aan de Engelse vertaling van het proefschrift. Een woord van grote dank hierbij aan ACPA, de J.E. Jurriaanse Stichting en Stichting De Zaaier voor hun genereuze bijdragen ten behoeve van de vormgeving en de vertaling.
Janneke Wesseling, hoofdpromotor, heeft met standvastige hand dit project langs klippen en woelige baren geleid, en daarbij het onderzoek en mij op koers gehouden. Als artistiek geweten heeft Sher Doruff mij kritisch bevraagd en oprecht gezien in de onconventionele route die ik voor het onderzoek koos. Al voor aanmelding bij PhDArts steunde Henk Borgdorff mijn ambitie het schrijven te emanciperen in de context van artistiek-academisch onderzoek.

Als promotor ontpopte hij zich tot mijn academisch kompas, en wees mij op belanghebbende auteurs en onderzoeksrichtingen. Mijn dank is onzegbaar voor jullie inspanning, vertrouwen, en toewijding.
Familie is voor mij (bijna) alles. In liefde gedenk ik mijn grootouders, Albert-Jan Rasker, Wija Rasker-Locher en Sigrid Stronck-Westerkamp. Dank aan mijn moeder en fan van het eerste uur Bertie Wierenga-Rasker en aan haar levenspartner Henk Meijering voor jullie niet aflatende interesse in dit promotieonderzoek. Dank in liefdevolle herinnering aan Heiko Wieringa. Ik omhels mijn broers en schoonzussen en mijn dierbare ooms en tantes. Jim Zielinski dank ik voor zijn vriend- en vaderschap en voor de gastvrijheid ten behoeve van een schrijfretraîte; Harma Staal, vriendin voor het leven, dank ik voor precies dat. Ik prijs me gelukkig met de nieuwkomers in de familie: Teddy Steen, en Sarah Roumen en Mick Roumen. Dat geldt ook voor Felix Bosch en Pieter Schoonraad, de levensgezellen van mijn meest kostbare goed. In grote dankbaarheid omhels ik mijn dochters en paranimfen, Felicidad Lola Zielinski en Akke Andromache Zielinski, voor jullie *zijn*.
Met heel mijn hoofd en hart dank ik mijn liefste, Frank Roumen, voor hoe je er was, en voor wat je bent: de wind onder mijn vleugels.

Amsterdam, augustus 2022

BIOGRAFIE

Maya Rasker schreef essays voor dagblad *Trouw* voordat ze als romanschrijver debuteerde met *Met onbekende bestemming* (2000). De Amerikaanse uitgeverij Ballentine kocht de rechten, en de Engelse vertaling werd genomineerd voor de prestigieuze Dublin Impac Literary Award. De roman is bekroond met het Gouden Ezelsoor (best verkochte literaire debuut) en de Vrouw en Kultuur Debuutprijs. Naast een toneelstuk in opdracht van het Noord Nederlands Toneel (*Collateral Damage,* 2002) scheef ze de romans *Rekwisieten* (2003), *Xenia* (2005) en *De vleugels van Ikara* (2008). Vertalingen van haar werk zijn verschenen in de Verenigde Staten, Duitsland, Spanje, Turkije, Rusland en Hongarije.
Als schrijver ontwikkelt en doceert Rasker ook onderwijsprogramma's rondom schrijven en (artistiek) onderzoek. Zij was onder meer verbonden aan de masteropleiding Film van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten en aan de Mediaopleiding van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht.
Van 2010 to 2012 volgde ze de onderzoeksmaster Artistic Research aan de Universiteit van Amsterdam. Een bewerking van haar afstudeerproject is later gepubliceerd als 'A Letter to Foucault' in *Artistic Research and Literature* (Leiden: Brill, 2019).
In 2017 begon zij haar promotieonderzoek aan de Academy of Creative and Performing Arts (Universiteit Leiden, Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten Den Haag) naar de rol en betekenis van het schrijven als kunstvorm binnen artistiek-academisch onderzoek. Tussentijds publiceerde ze 'A writer's oscillations: Beginning as mediating space between origin and destination' (*TEXT. Journal of writing and writing courses,* 2018).
Aan de Hogeschool der Kunsten Den Haag is Rasker als scriptiebegeleider verbonden aan de Interfaculteit ArtScience en doceert academiebreed cursussen rondom schrijven en (artistiek) onderzoek. Haar les- en onderzoekspraktijk stonden aan de basis van het artikel 'On Fiction and Forensics: A Classroom Investigation on Writing Artistic Research (and what are those *Footnotes* doing there?)' (*Bridging distance: Artistic research during a pandemic,* Lectoraat Kunst, Theorie en Praktijk, 2022).
Het proefschrift *Woord en wetsteen. Beschouwingen over schrijven op het snijvlak van kunst en wetenschap* zal in 2023 in een Engelse vertaling verschijnen.

colofon

Proefschrift door Maya Rasker ter verkrijging van de graad van doctor aan de Universiteit Leiden.

Vormgeving en omslagontwerp: Nóra Békés (Studio Nóra Békés)
Papier: binnenwerk: Greentop 90gr, omslag: Muscat Grey 290 gr
Letter: Filosofia & Adelle Sans
Druk- en bindwerk: Tuijtel, Hardinxveld-Giessendam

© 2022 Maya Rasker, Amsterdam
ISBN 978-90-9036322-6
NUR 651

Met dank aan:

Academy of Creative and Performing Arts

J.E. Jurriaanse Stichting

Stichting De Zaaier

STICHTING DE ZAAIER

verantwoording

Een embryonale versie van het hoofdstuk 'Globe' verscheen onder de titel 'De wereld was zo groot als je aangereikt kreeg' in het Liber Amicorum *Luister! Over de kracht van verhalen*, bij het afscheid van Christien Brinkgreve als hoogleraar aan de Universiteit Utrecht (Universiteit Utrecht, 2014).
Elementen uit de hoofstukken 'Labwerk 3', 'Begin' en *'Opened too deeply'* bewerkte ik tot 'Het mechaniek van ontroering', opgenomen in de publicatie *Albert J. Rasker. Mens onder de mensen* (Skandalon, 2022).